

O D L U K E

A) Odluke domaćih sudova i drugih organa

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. III PŽ-1150/78-2
od 19.IX 1978.

Vijeće: Petar Sremac, mr Veljko Vujović, prof.dr Branko
Jakaša

Prijevoz stvari morem - Protest - Protest u kojemu se protestira oštećenje tereta ne odnosi se i na manjak tereta - Neulaganje protesta u propisanom roku ne oslobadja brođara odgovornosti za štetu na teretu, već samo prebacuje teret dokaza na primaoca koji mora dokazati štetu koju protestira - Sud može ocijeniti kao točno mišljenje i nalaz avarijskog komesara iako brođar nije sudjelovao u pregledu

Tužitelj je osiguratelj koji je svom osiguraniku - primaocu nadoknadio štetu, a tuženi su brođar i Poduzeće "Luka".

Brođar je primio na prijevoz određenu količinu konfekcije ambalažirane u kartonima. Budući da je na određitu utvrđjen manjak, osiguratelj je osiguraniku nadoknadio štetu i tuži tužene da mu nadoknade isplaćeni iznos. Svoju tužbu protiv drugotuženoga osniva na činjenici da je Poduzeće "Luka" bilo punomoćnik primaoca po teretnici.

Prvotuženi se protivi u cijelosti tužbenom zahtjevu i to u osnovi, a iz dva razloga. Prvo stavlja prigovor pomanjkanja aktivne legitimacije. Drugo, da nije podnesen uredan protest iskrcaja tereta, pa stoga smatra da je prestala njegova odgovornost za eventualni manjak.

Prvostepeni sud je izveo dokaze ponudjene po strankama, napose je pregledao dokumentaciju priloženu u spisu, pa je nakon provedene rasprave donio presudu kojom je u cijelosti usvojio tužbeni zahtjev protiv prvotuženog brođara. Sud smatra da prigovor pomanjkanja aktivne legitimacije nije osnovan iz razloga što je tužitelj na temelju ugovora o ustupanju potraživanja (cesijom) ušao u prava primaoca tereta, a to dokazuje i urednom cesionom ispravom. Tu ispravu je potpisao primalac tereta po teretnici br.40, koja je izdana dana 16.I 1977. godine.

Prvostepeni sud smatra da postoji odgovornost tuženog broдача za naknadu štete na temelju odredbe čl. 53, st.1. ZUIPB jer broдар po cit. propisu odgovara za svako oštećenje odnosno manjak i gubitak stvari koje je primio na prijevoz od primitka do predaje, ako ne dokaže da je oštećenje, manjak, gubitak nastao zbog uzroka koji se nisu mogli izbjeći pažnjom urednog broдача.

Iz potvrde⁹ primitku tereta s broда od 18.III 1977. godine kojom su potpisali predstavnici prvotuženog broдача i drugotuženog Poduzeća "Luka" proizlazi, između ostalog, da je prema teretnici br.40, od 92 koleta primljenih na prijevoz, oštećeno s manjkom 29 koleta i da će se manjak naknadno utvrditi.

Prema izvještaju avarijskog komesara od 17.V 1977. godine o izvršenom pregledu štete proizlazi da je 8 koleta oštećeno. Oznake, tj. brojevi na oštećenim koletima odgovaraju oznakama koleta primljenih na prijevoz po spomenutoj teretnici i da je broдар predao primaocu tereta 270 komada sitne konfekcije manje. Nalaz avarijskog komesara po mišljenju suda je uvjerljiv dokaz (a pružen je od tužitelja) u pogledu utvrđenog manjka tereta, bez obzira na okolnost što broдар nije prisustvovao pregledu tereta prilikom uvidjaja avarijskog komesara. Sud ističe još i to da je predstavnik broдача supotpisao potvrdu o primitku tereta. Broдар nije dakle predao teret u stanju u kojem ga je primio, a niti je tražio, u smislu odredaba Lučke uzance br.27, da se izvrši kontradiktorno utvrđivanje nastalog manjka tereta (tj. u njegovoj prisutnosti).

Kraj svega iznesenog prvostepeni sud smatra da je dokazana odgovornost broдача za nastali manjak i da je dužan platiti tužitelju nastalu štetu.

Protiv prvostepene presude pravodobno je podnio žalbu prvotuženi broдар zbog žalbenih razloga pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primjene materijalnog prava. U žalbi navodi da protest uopće nije podnesen, a one opaske koje su stavljene broдарu nisu valjane jer nisu konkretizirane. Ističe da je ambalaža robe bila slaba i da je sam primalac stavio primjedbu da je 29 kartona oštećeno s manjkom koji će se naknadno utvrditi. Međutim, vještak primaoca tereta je ustanovio da je samo 8 kartona oštećeno, a to znači da protest nije bio istinit. Isto tako pregled tereta nije kontradiktorno utvrđen već nakon mjesec dana. Smatra da je broдар uredno prevezao teret jer je predao onaj broj i količinu kartona koji su navedeni u teretnici, a da se ne može

vjerovati iskazu odnosno nalazu vještaka, pa da zato prvostepena presuda nije osnovana.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz slijedećih razloga:

Prvostepena presuda donesena je pravilnom primjenom odredaba parničnog postupka, na temelju pravilno utvrđenog činjeničnog stanja i pravilne primjene materijalnog prava.

Doduše, žalba opravdano ističe da primalac tereta nije stavio protest u skladu sa čl.71. Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova, ali i to je samo djelomično točno. Iz potvrde o primitku tereta potpisane po ovlaštenim osobama broдача i primaoca tereta vidi se da je 29 kartona oštećeno s manjkom koji će se naknadno utvrditi. Dakle uredan prigovor je stavljen odmah (čl.71, st.3. ZUIPB) samo u pogledu količine oštećenih kartona. Međutim, protesta nema u pogledu manjka jer manjak nije utvrđen na način predviđen čl.71. ZUIPB. Dosljedno tome teret dokaza prelazi na primaoca u pogledu postojanja manjka. Prvostepeni sud međutim pravilno nalazi da je pružen dokaz o stvarnom postojanju manjka. Naime, prvostepeni sud brižljivom ocjenom isprava u spisu i to naročito potvrde o primitku tereta od 3.III 1977. godine i certifikata vještaka (avarijskog komesara) pravilno ustanovljuje da u pogledu 3 od 29 oštećenih kartona postoji manjak čija protuvrijednost se ovdje utužuje. Dakle i uz utvrdjenu okolnost da nema protesta u pogledu manjka, u postupku je utvrdjeno ono što se i može utvrditi, da je manjak stvarno postojao. Žalitelj pogrešno smatra da već samo zbog toga što protest u pogledu manjka nije valjan prestaje njegova odgovornost. Kao što je, naime, rečeno, odgovornost ne prestaje, samo se mijenja teret dokaza.

V.V.